

GAZETA LWOWSKA

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do domu 4-80 — z dostawą 5-30 — Zamiejscowa miesięcznie z przesyłką pocztową 5-30 — Zagranicą 7-00 zł.
P. K. O. 141.690.

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ej PO-
POŁUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

CENA NUMERU 20 gr.

Biura Redakcji i Administracji: pl. Smolki 3. I. p.
Telefon Redakcji 21-18, Administracji 21-17.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 do 12
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty

Koniec przesilenia.

Już narada, odbyta w Sali Rycerskiej pod przewodnictwem P. Prezydenta Rzeczypospolitej, wywołała w społeczeństwie uczucie głębokiej ulgi. Była ona żywym zaprzeczeniem sugestyj, jakobyśmy się znajdowali w przededniu zamachu stanu; położyła kres wszelkim snutom na ten temat legendom; wykazała, że sfery decydujące szukają rozwiązania w ramach legalnych. Wąta i stroma zgrza ścieżka, wiodąca ku złągodzeniu i uspokojeniu została z wolna udeptana i powiodła ostatecznie do wyjaśnienia sytuacji wewnątrz - politycznej, pełnej w ostatnich czasach zaognień i szkodliwej niepewności.

Trzeźwo patrząc na rzeczy część opinii publicznej przewidywała zresztą już u samego początku przesilenia, że znajdują się w narodzie, że znajdują się u ludzi na szczytowych stojących stanowiskach, owe potężne siły twórcze, które bez wstrząsów, bez kataklizmów, zdołają przeprowadzić nawę państwową z mielizn i wirów na spokojne wody.

Trudno też przy tej sposobności nie przytoczyć głosu wybitnego francuskiego publicysty i polityka, Jerzego Bienaimé, który — choć z wielkiej oddali — potrafił lepiej ująć i ocenić sytuację, niż niestety wielu z pośród Polaków. Jeszcze przed kilku dniami na lamach »La Victoire« podkreślał pan Bienaimé spokojną atmosferę, w jakiej odbywała się ewolucja obecnego kryzysu parlamentarnego w Polsce. „Wierny właściwej polskiej ideologii — czytamy w odnośnym artykule — Marszałek Piłsudski wolał na przekór wszystkim przeszkodom rządzić wspólnie z nieprzyjaciłami przeciwko niemu nastrojonym Sejmem, w nadziei, że zgromadzenie to przyniesie wreszcie słuszną jego dobrem intencjom i jego szczerą miłości dla dobra publicznego“.

Tak się też stało. Nie rozwiązano parlamentu, nie ujął nikt w swe ręce dyktatorskiej władzy. Z wielkim rozumem, z niezmiernym taktem politycznym, bardzo sumiennie usiłował P. Prezydent Rzeczypospolitej poznać i zbadać nastroje, panujące nie tylko wśród ugrupowań sejmowych, ale i w społeczeństwie. »Przesilenie« trwało dłużej, bo P. Prezydent nie chciał, aby jego decyzja zapadła pod naciskiem pospiechu, przed wszechstronnym rozpatrzeniem horyzontu politycznego, przed wyczerpaniem wszystkich środków, wyjaśniających wewnętrzne położenie.

Rezultatem tych rozważań było powierzenie misji utworzenia gabinetu Profesorowi drowi Kazimierzowi Bartłowi.

Szefem Rządu został człowiek z bogatą przeszłością niepodległościowca, długoletni współpracownik Marszałka Piłsudskiego, człowiek, który reprezentował pomajową ideologię, jako Minister i jako szef Rządu, nieugięty i wytrwale przez przeciąg żmudnych trzech lat.

U steru Rządów staje tedy człowiek o niezwykle wyrobieniu politycznym, człowiek co w niejednej ciężkiej chwili, umiał zwycięsko przejść poprzez najzawilsze problemy. Wielki talent dyplomatyczny, świetne znawstwo maszyny parlamentarnej,

Z ostatniej chwili.

Oświadczenie prof. Bartla.

Lwów, 23 grudnia. (AW). Wczoraj przed wyjazdem do Warszawy prof. Bartel oświadczył przedstawicielowi Agencji Wschodniej, że zaprosił telefonicznie szereg osób na 23 b. m. od godz. 10-tej rano, na konferencję na Zamku — gdzie zamieszka. Do Lwowa powraca prof. Bartel we wtorek rano na Święta, które przepędzi w kole rodzinnem. W czwartek, dnia 26 b. m. wyjeżdża wieczorem do War-

szawy kończyć tworzenie Rządu. Następnie uda się do Spawy na zaproszenie Prezydenta Rzplitej. Jeżeli uda się mu utworzyć Rząd, przyjedzie następnie do Lwowa pożegnać się z kolegami profesorami Politechniki i ze swymi przeszło 300 słuchaczami, dla których przed przeniesieniem się do Warszawy wygłosi wykład pożegnalny.

Konferencje w sprawie utworzenia nowego Rządu.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 23 grudnia. Dziś o godz. 8.30 rano przybył do Warszawy desygnowany Premier dr. Bartel.

Po wyjściu z wagonu prof. Bartel przywitał się z oczekującymi go osobami: adjutantem P. Prezydenta Rzeczypospolitej rotmistrzem Calewskim, por. Zaćwilichowskim, radcą Hładkim i sekretarzem Premjca Świtalskiego Bociąńskim.

Na zapytanie korespondenta »Gazety Lwowskiej« oświadczył Premier, że wraca dziś wieczór do Lwowa na święta.

Prof. Bartel przeszedł następnie na peron, gdzie stał pociąg lwowski, i pożegnał się z małżonką por. Zaćwilichowskiego, która spędzi święta u pp. Bartłów we Lwowie.

Bezpośrednio potem Premier udał się na Zamek, gdzie odbywają się wszystkie konferencje.

Pierwszy przyjęty został o godz. 11-tej rano ustępujący Premier dr. Świtalski.

Następnie odbyła się dłuższa rozmowa między prof. Bartlem i pułk. Ślawnikiem.

Na dalsze godziny zapowiedziane są rozmowy z tymi Ministrami obecnego Rządu, którym prof. Bartel zamierza zaproponować współpracę w swoim gabinecie.

Kolejno będą przyjęci: Min. Załeski, Min. Kühn i Min. Matuszewski.

Konferencje te będą trwały do godziny 2-giej popołudniu, poczem po

przerwie nastąpią dalsze narady.

W ciągu wieczora ma się odbyć dłuższa narada prof. Bartla z Marszałkiem Piłsudskim.

P. Prezydent Rzeczypospolitej nie przyjechał dziś do Warszawy, natomiast adjutant P. Prezydenta, natychmiast po przybyciu do stolicy prof. Bartla, wręczył mu list od P. Prezydenta.

Prof. Bartel odjeżdża dziś wieczorem do Lwowa, skąd powróci w piątek rano do stolicy.

O ile więc ustalenie składu nowego gabinetu nie nastąpi dziś, należy spodziewać się nominacji nowych Ministrów obecnego Rządu w piątek lub w sobotę.

Warszawa, 23 grudnia. (AW.). W kołach sejmowych krążą pogłoski, że marszałek Daszyński wyposażony w silniejszą władzę, na podstawie nowego regulaminu sejmowego, przeprowadzi szybko dyskusję nad budżetem i porozumie się z czynnikami miarodajnymi w sprawie rewizji Konstytucji. Równocześnie, według doniesień »Przeglądu Wieczornego« toczą się między pp. pułk. Ślawnikiem i posłami Dąbskim (Stronnictwo Chłopskie), Dębskim (Piast) Chacińskim (ChD) rozmowy na temat zmiany Konstytucji. Ten sam dziennik podaje, że do nowego rządu prof. Bartla nie wejdą ministrowie: Boerner, Moraczewski, Prystor i Car.

męskie stanowisko w chwilach przełomowych sprawiały, że wszelkie jego choćby najradykałniejsze pociągnięcia przechodziły bez wstrząsów.

Desygnowanie profesora Bartla na szefa Rządu jest w danej chwili w całym tego słowa znaczeniu rozwiązaniem i wyjaśnieniem sytuacji. Powitane będzie przez całą ludność Rzeczypospolitej z otuchą i uznaniem.

Nikt w Polsce, nawet najmniej politycznie wyrobiony szary człowiek pracy, nie jest pozbawiony świadomości, że Państwo, które przeszło ta-

ki łańcuch klęsk w okresie zaborów, wojny i inflacji, które w konsekwencji znalazło się wobec niezwykłych trudności politycznych, finansowych, gospodarczych, społecznych i narodowościowych, musi dziś wyteńczyć wszystkie siły do spokojnej, produktywnej pracy twórczej.

Spółczesność widzi w Premierze Bartlu człowieka, zdolnego sprostać tym zadaniom.

Encyklika papieska.

Rzym, 22 grudnia. (PAT.) »Osservatore Romano« ogłasza, datowaną z dnia 19 b. m., encyklikę, zatytułowaną »Roma apud sanctum Petrum«. Obejmuje ona 7 szpalt pisma i jest poświęcona wskazaniom co do rekolekcji, w których Ojciec Święty widzi drogę do skutecznej naprawy dusz ludów. Ćwiczenia duchowe są lekarstwem na brak rozważli, dominujący w życiu dzisiejszym, nacechowanemu pożądaniem bogactw i rozkoszy, zabijających w duszach pierwiastek idealny. Ojciec Święty zaleca rekolekcje zarówno duchowieństwu, jak wiernym, zwłaszcza członkom Azzione Cattolica oraz młodzieży. Znaczna część encykliki poświęcona jest wspomnieniom historycznym o metodzie rekolekcji, ze szczególnem uwzględnieniem odpowiedniego dzieła św. Ignacego Loyoli. Encyklika kończy się wyrażeniem nadziei, że praktyki duchowe wszystkich klas społeczeństwa chrześcijańskiego doprowadzą do pokoju indywidualnego i społecznego, w myśl hasła Pax Christi in regno Christi. Niech wszyscy pamiętają cenną spuściznę tego, który powiedział: »Mój pokój daję wam«. Temi słowami Chrystusa Ojciec Święty pozdrawia wiernych w dniu 50-lecia swego kapłaństwa.

Wybory w Sandomierskiem.

Warszawa, 23 grudnia. (A. W.). Prawdopodobnie z końcem bieżącego miesiąca ogłoszony będzie termin wyborów w 22 okręgu sandomierskim. — M. Spr. Wewn. rozpoczęło już akcję przygotowawczą. Wybory odbędą się prawdopodobnie w lutym roku przyszłego. Poszczególne stronnictwa rozpoczęły już ożywioną agitację wyborczą na tym terenie.

Prace Sejmu i Senatu.

Warszawa, 23 grudnia. (A. W.). Ze względu na wypadki polityczne, tegoroczne ferie świąteczne będą na terenie Sejmu bardzo krótkie. Już 27 b. m. odbędzie się posiedzenie Senatu dla przyjęcia uchwalonych przez Sejm ustaw podatkowych, na 28 b. m. zaś wyznaczone zostało posiedzenie Sejmu.

Śnieżyce w Rumunji.

Bukareszt, 22 grudnia. (P. A. T.). Kilka pociągów pasażerskich ugrzęzło w śniegu na linjach drugorzędnych, zwłaszcza w Dobrudży i kolejach nadunajskich. Podróżni zostali przetransportowani na saniach do wsi okolicznych. W niektórych miejscowościach warstwa śniegu dochodzi do 2-metrowej grubości. Komunikacja telegraficzna została przywrócona.

Ostatnie wiadomości giełdowe.

Lwów, 23 grudnia. Na giełdzie zboża. ceny niższe, uspos. słabe. Poza giełdą obroty w jęczmieniu przemiałowym.

Na giełdzie akc. obroty średnie, uspos. spokojne.

Problem węgla polskiego.

Artykuł niniejszy można traktować jako dalszy ciąg umieszczonych w tam miejscu w swoim czasie artykułu p. t. „Pokój czy rozbrojenie węglowe”. Tam zajęliśmy się problemem węglowym tak, jak przedstawia się on na rynkach światowych, na arenie międzynarodowej; dziś na powyższym tle zajmiemy się specjalnie zagadnieniem węgla polskiego.

Tu jedynie raz jeszcze podkreślmy olbrzymie znaczenie węgla tak dla gospodarki światowej jak i dla gospodarki poszczególnych krajów i zacytuje my na potwierdzenie tego zdania kilka charakterystycznych słów, jakie na ten temat padły w rozmaitych miejscach. I tak Lloyd George, podczas pełnienia przez siebie obowiązków premiera mówił do przedstawicieli strajkujących dosłownie, co następuje: „Węgiel jest życiem dla nas, podczas pokoju i podczas wojny; król-węgiel jest panem wszelkiego przemysłu; węgiel jest dla nas wszystkim; i wrogiem najstraszniejszym i najpotężniejszym przyjacielem. Czyście nie czytali o okropnych liczbach strat angielskich żołnierzy? Ich rany, ich śmierć spowodowane są przez węgiel niemiecki, przez górnika westfalskiego, pracującego ręką w rękę z pruskim inżynierem i wspólnie ofiarujących wszystkie swe siły bez zastrzeżeń i bez ograniczeń służbie ojczyzny”. W swej odezwie z września 1918 mówi marszałek Foch: „Węgiel jest kluczem zwycięstwa”.

Jeden z naszych znakomitych znawców spraw węglowych, pan Arnold Makowski, pisze na ten temat w jednym z swych artykułów: „Naprężona sytuacja w Europie, która się wytworzyła w 1914 roku, w znacznej mierze była spowodowana rywalizacją dwóch najwięcej uprzemysłowionych i najbogatszych w węgiel państw europejskich — Niemiec i Wielkiej Brytanji”.

Pod tym tedy kątem widzenia musimy patrzeć na sprawy węglowe w Polsce.

Hasłem przewodniem, pod którym przedsięwzięcie się tak tu, jak zresztą w każdej innej prawie dziedzinie przemysłu, — wszelkie kroki, jest wzmożenie produkcji; produkcji przeznaczonej oczywiście na sprzedaż tak na rynku wewnętrznym jak i drogą eksportu. Mimo wzmagającej się u nas niezaprzeczalnie w latach ostatnich krajowej konsumpcji węgla, nie zachodzi u nas najmniejsza obawa, by rynkowi krajowemu mogło zabraknąć tego produktu a owszem idzie stale tylko o to, gdzie umieścić jego nadmiar. W tym jednak punkcie stykamy się z zagadnieniami węglowymi innych krajów, będących naszymi konkurentami i w wielkiej też mierze zależni jesteśmy od ich pociągnięć.

Stąd w tej kwestji, o ile chodzi o porozumienie międzynarodowe, musimy zawsze baczyć na to, by uwzględniano wszelkie czynniki produkcji węgla to jest także i te, które i nas interesują. Jeżeli np. pewien kraj jak Anglja posiada skutkiem położenia geograficznego kopalń idealnie tanie warunki transportu, to jest rzeczą oczywistą, że inne państwa powetować muszą fakt ten przez odpowiednie obniżenie innych składników produkcji. W tych warunkach próby międzynarodowego unormowania stosunków, panujących w przemyśle węglowym o tyle tylko będą mogły dać pozytywne wyniki, o ile dążyć się będzie do unormowania wszystkich a tak różnorodnych czynników produkcji. Mówimy o tem dlatego, że poszczególne kraje występujące na terenie międzynarodowym, konsekwentnie wysuwają na front właśnie tylko momenty, które odpowiadają ich specyficznym interesom.

Jeżeli się przypatrzemy obecnej sytuacji węglowej w Polsce, to możemy ją bezwarunkowo określić jako dobrą.

Z opublikowanych swego czasu w tygodniku „Przemysł i Handel” tablic statystycznych, obrazujących naszą produkcję węglową wynika, że w roku bieżącym wydobycie węgla kamiennego w Polsce przekroczyło zwykłego poziom produkcji przedwojennej a ponadto wydobycie węgla w całym Państwie w pierwszych ośmiu miesiącach bieżącego roku wzrosło w po-

równaniu z rokiem ubiegłym o przeszło trzy miliony tonn.

Zarazem zaznaczyło się poważne powiększenie w roku bieżącym konsumpcji wewnętrznej. Nie da się zaprzeczyć, że było to w pewnej mierze wynikiem wyczerpania wszystkich zapasów w ciągu ostatniej ostrej zimy i przejawem pewnej panicznej obawy przed podobną katastrofą węglową w ciągu zimy najbliższej, ale zarazem zdać sobie trzeba sprawę z tego, że jednak najpoważniejsze ilości węgla

skonsumowały różne gałęzie przemysłu; tak np. w porównaniu z rokiem ostatnim ilość spotrzebowanego przez przemysł włókienniczy węgla wzrosła o blisko 10.000 tonn. Około 700.000 tonn więcej zużyły w pierwszej połowie bieżącego roku koleje państwowe w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego.

Jeżeli na czoło tego zagadnienia wysuwa się kwestja organizacji eksportu węgla, to zaznaczyć musimy, że i pod tym względem znaczy się u nas duży postęp. Wykorzystaliśmy wielką bramę wjazdową, jaką jest dla węgla morze. Możemy się pochłubić urządzeniami portowymi w Gdyni a równocześnie polski przemysł węglowy dąży wytrwale do stworzenia własnej polskiej floty węglowej. W szczególności koncern węglowy „Robur” w zamian za odstąpienie mu części moła w porcie w Gdyni zobowiązał się stworzyć własną flotę węglową o tonażu 15.000 tonn. Zgodnie z tem zobowiązaniem „Robur” założył towarzystwo okrętowe pod nazwą „Polska-rob”, które zakupiło i uruchomiło już pięć okrętów o pojemności około 10.000 tonn. Na mocy podobnych zobowiązań również koncerny „Progress” i „Giesche” noszą się z zamiarem zakupu okrętów handlowych.

Rozważania na temat przyszłych możliwości eksportowych polskiego węgla muszą mieć charakter wybitnie teoretyczny. Rozwój bowiem tych możliwości zależy od tylu najrozmaitszych okoliczności związanych z przyszłym ukształtowaniem się światowej produkcji i konsumpcji węgla, światowej produkcji i konsumpcji ogólnoprzemysłowej, z postępami technicznymi w zakresie gospodarki energetycznej, z polityką handlową i celną państw importujących węgiel, z dalszym rozwojem organizacji wewnętrznej przemysłu węglowego w krajach węgiel produkujących, z dalszym rozwojem idei ogólno-swiatowego porozumienia węglowego itd., — że wszelka prognoza co do przyszłego rozwoju eksportu węgla polskiego wobec niemożności uwzględnienia tych tak licznych i różnorodnych okoliczności może mieć tylko bardzo względną i przemijającą wartość. Z drugiej jednak strony podkreślić należy z całym naciskiem, że udział Polski w pokryciu niedoboru węglowego krajów europejskich nie posiadających węgla lub tylko w niedostatecznej ilości, jest w zupełności możliwy; ujawnia się on poważnie już dzisiaj i stoją przed nim wielkie i szerokie widoki rozwoju.

Prof. dr. Bartel otrzymał misję utworzenia nowego gabinetu.

Warszawa, 22 grudnia. (P. A. T.). Kancelarja cywilna P. Prezydenta Rzeczypospolitej komunikuje:

Pan Prezydent Rzplitej wystosował w dniu 21 grudnia b. r. dwa pisma treści następującej:

Do Pana Profesora dr. Kazimierza Bartla we Lwowie.

Poruczam Panu misję utworzenia nowego Rządu. Warszawa, dnia 21-go grudnia 1929. Prezydent Rzeczypospolitej Ignacy Mościcki. Prezes Rady Ministrów Kazimierz Świąłski.

Do Pana Prezesa Rady Ministrów dr. Kazimierza Świąłskiego w Warszawie. Szanowny Panie Prezesie! Nie mogę oprzeć się chęci dania wyrazu wdzięczności mojej wobec Pana za całą działalność Pańską na stanowisku Prezesa Rady Ministrów. Szczególnie jestem zobowiązany Panu, że z takim

zaparciem się potrafił Pan dotychczas wytrwać w tak ciężkiej dla siebie sytuacji, podczas przedłużającego się niestety przesilenia. Potrafił Pan to uczynić nie dopuszczając, by przesilenie rządowe stało się przesileniem wewnętrznym. Nieraz podczas tych trudnych dla Pana dni, byłem myślą z Panem, w całej głębi współczucia. Jednakże muszę jeszcze prosić Pana, aby Pan zechciał ponieść ten trud dalej, nim nowy gabinet będzie utworzony. Warszawa, dnia 21 grudnia 1929. Prezydent Rzplitej Mościcki.

Lwów, 22 grudnia. (P. A. T.) Prof. Politechniki dr. Kazimierz Bartel, któremu P. Prezydent Rzplitej powierzył misję utworzenia nowego gabinetu, odjechał dziś o godz. 22.55 pociągiem do Warszawy.

Głosy prasy zagranicznej o powołaniu prof. Bartla na stanowisko Premjera.

Londyn, 21 grudnia. (PAT.) Daileniki podają wiadomość o załatwieniu kryzysu rządowego w Polsce przez powołanie prof. dr. Bartla na stanowisko Premjera.

„Sunday Times”, podając życliwą charakterystykę dotychczasowej działalności prof. Bartla, jako polityka i uczonego, dodaje komentarz, że aczkolwiek prof. Bartel jest zdecydowanym zwolennikiem Marszałka Piłsudskiego, to jednak nominacja jego jest właśnie dowodem, że Marszałek Piłsudski nie zamierza wprowadzić w Polsce dyktatury.

Paryż, 22 grudnia. (PAT.) Podana przez P. A. T. wiadomość o powierze-

niu przez P. Prezydenta misji tworzenia gabinetu prof. Bartłowi, wywarła w tutejszych kołach politycznych oraz w Izbie deputowanych jak najlepsze wrażenie, czemu dało już wyraz kilku deputowanych w rozmowie z korespondentem P. A. T.

Wiedeń, 22 grudnia. (PAT.) „Neue Fr. Presse” donosząc o powierzeniu misji tworzenia gabinetu dr. Bartłowi, zauważyła, że obawy gwałtownego rozwiązania przeciwności między Rządem i Sejmem ustąpiły miejsca świątecznemu nastrojowi. Jednym z zadań przyszłego Premjera będzie wypracowanie kompromisu w sprawie reformy Konstytucji.

Status quo na kolei wsch.-chińskiej.

Likwidacja konfliktu chińsko-sowieckiego

Moskwa, 22 grudnia. (PAT.) Agent Komisarjatu spraw zagranicznych Z. S. S. R. Simanowskij i komisarz dyplomatyczny rządu chińskiego Tsai, podpisali w Chabarowsku protokół, przywracający status quo na kolei wschodnio-chińskiej.

Konsulaty i organizacje handlowe sowieckie w Mandzurji, zarówno jak i konsulaty i przedsiębiorstwa handlowe chińskie na Dalekim Wschodzie sowieckim zostaną natychmiast znowu powołane do życia. Na granicy chińsko-sowieckiej przywrócona zostanie sytuacja pokojowa, poczem wojska obu stron zostaną odwołane. Obie strony wypuszczają na wolność uwięzionych obywateli strony przeciwnej. Władze

chińskie rozbroją oddziały białogwardystów i wydały ich organizatorów.

Sprawa całkowitego podjęcia stosunków dyplomatycznych między obu państwami pozostaje otwartą do chwili zwołania w Moskwie, dnia 25 stycznia 1930 r., konferencji sowiecko-chińskiej, która ureguluje wszystkie kwestje sporne.

Moskwa, 22 grudnia. (PAT.) Tass. Zgodnie z protokołem sowiecko-chińskim, podpisanym w Chabarowsku, nowy dyrektor kolei wschodnio-chińskiej, Rudyj i jego zastępca, Denisow, wyjechali do Chabarowska, w celu objęcia urzędowania. Obie strony zarządziły odwrót wojsk z terenu walki.

Przebieg wczorajszego plebiscytu w sprawie planu Younga.

Berlin, 22 grudnia. (PAT.) W całym Niemczech odbyło się w dniu dzisiejszym głosowanie plebiscytowe nad odrzuconym przez Reichstag projektem t. zw. ustawy wolnościowej, domagającej się od rządu niemieckiego odrzucenia planu Younga.

Mimo prowadzenia od szeregu dni, przez partie nacjonalistyczne z olbrzymim nakładem środków, propagandy w Berlinie i większych miastach Rze-

czy, plebiscyt naogół miał przebieg spokojny.

Według dotychczasowych doniesień, zarówno w Berlinie, jak i szeregu miast krajów związkowych, doszło tylko do nieznacznych starć ulicznych między grupami hitlerowców a policją, która rozpedzić musiała palkami opornych.

Wyników cyfrowych głosowania nie należy oczekiwać przed jutrem.

Wyjazd P. Prezydenta.

Warszawa, 22 grudnia. (P. A. T.) P. Prezydent Rzplitej wyjechał w niedzielę w południe do Spały, na nadchodzące święta.

Gdzie odbędzie się konferencja wodno-komunikacyjna.

Projektowane jest zwołanie w lipcu 1930 r. polskiej konferencji wodno-komunikacyjnej dla omówienia referatów na XV. Międzynarodowy Kongres Żeglugi, wyznaczony w Genui i Wenecji na wrzesień 1931 r.

Byłoby nader celowe i słuszne gdyby Komisja organizacyjna tej konferencji przy Dyrekcji Dróg Wodnych w Warszawie, w uwzględnieniu faktu, że w lipcu 1930 r. zostanie w Poznaniu otwarta Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki, obrała za miejsce przyszłorocznej konferencji właśnie Poznań.

Myśl o zwołaniu tej konferencji w Poznaniu nasuwa się sama przez się i słuszność tego projektu nie wymaga komentarzy.

Stulecie Powstania Listopadowego a teatry polskie.

W »Scenie Polskiej«, organie »Związku Artystów Scen Polskich«, p. Jarosław Miciński, przypomina o obowiązku, jaki spada na kierowników i reżyserów teatrów w Polsce z racji przypadającej na rok przyszły setnej rocznicy Powstania Listopadowego. Artykuł p. Micińskiego, pełen trafnych uwag, i jego gorący apel do wszystkich ludzi teatru, pozwalamy sobie zacytować tu w całości. I uwagi i apel w zupełności zasługują na to, by wiedział o nich również szerszy ogół.

»Zbliżający się rok 1930 nakłada na teatry polskie, a w pierwszym rzędzie na kierowników literackich, nieład zadanie. Albowiem rok 1930, to setna rocznica przesławnej, a krwawej epopei powstania listopadowego. Teatry polskie uczcić ją muszą godnie, jeśli chcą w całej pełni utrzymać swoją sławną tradycję z okresu Królestwa Kongresowego.

Albowiem teatr ówczesny spełniał doniosłą rolę nie tylko jako przybytek sztuki, ale także, jako budzieli uczuć narodowych, jako wódz buntu przeciw narzuconej brutalnej przemocy. Teatr Królestwa Kongresowego, to enfant terrible, z którym nie może sobie poradzić rząd rosyjski, bo nie wie nigdy, przy jakiej sposobności i w jaki sposób targnie struną satyry ośmieszającej i wykpi, poderwie autorytet »władzy«, lub zgola go sponiewiera. Prym wśród braci aktorskiej wiedzy znakomity Kudlicz, a za nim zwartą gromadą orszak satyrów-aktorów.

Rolę, jaką spełniał teatr, podchwycił genialnie Wyspiański w swojej »Nocy Listopadowej«, każąc w chwili, gdy na Solcu płonął stary browar, kiedy padały pierwsze tupy podchorążych, kiedy rozgorączkowany Goszczyński i Nabelak uganiał się po Belwederze za tchórzącym księciem — każąc w tej chwili generałowi Chłopickiemu spoglądać na scenę warszawskiego Teatru Rozmaitości. W tym teatrze staje przed Chłopickim, jak zwid, krzyk oficera polskiego »do bronii«, a pod jego wrażeniem targła Chłopickim męka niezdecydowania. Czy pozostać wiernym wspaniałej

Nike Napoleonidów w dosyć sławy, koronie zdobytych laurów — czy iść tam, na ulicę, w objęcia znielowidzonej rewolucji, gdzie woła serce polskie, gdzie leje się bratnia krew?

W czasie powstania teatr żyje i spełnia dalej wzniosłą, narodową misję. W nim szuka odpoczynku strudzony Rząd Narodowy. Z niego bucha potężny zew pieśni Kurpińskiego: »Oto dziś dzień krwi i chwały«.

Niechaj nam teatr wyczaruje przed oczyma bohaterski zapał tamtych dni, niech z zapyłonych muzeów dobiedzie szmaty afiszów, niech nam pozwoli, byśmy choć jedną chwilę »tak górnice przeżyli, jak nasi ojcowie niegdyś całe życie«.

Rok 1830 wiąże się bezpośrednio i pośrednio z naszą literaturą. Przedewszystkiem jest ona twórcą żołnierskiej piosenki, wyśpiewanej przez Słowackiego, Pola Goszczyńskiego, Kowalskiego, Zaleskiego, Garczyńskiego, Gosławskiego, Brodzińskiego, Garszyńskiego i t. d. Piosenka ta nawiązuje chlubnie do chwalebnej tradycji piosenki legjonowej nie wahając się w mazurku Dąbrowskiego zmienić refren:

„O Matko nasza, o Ojczyzno święta,
My dzieci Twoje, my skruszym Twe pęta“.

Rok 1830 przekształcił dotychczasowy romantyzm Polski, będący po ścieżkach artystycznych wysiłków

w potężny, wieszcy ton prometejskich wzlotów, dla których punktem wyjścia, zainteresowaniem jedynym i celem ostatecznym, jest »Ojczyzna«. Z niego bowiem zrodziła się »Reduta Ordona«, »Dziadów« część trzecia, »Kordjan«, »Anhelli«, »Lilla Weneda«, »Irydjon«... Wszystko to rezultaty obfitego posiewu krwi żołnierzy naszych z pod Grochowa i Ostrołęki.

Rok 1830 dyktował namiętne słowa Mochackiemu, uczył natchnionej prozy historycznej Stanisława Barzykowskiego. Dziś całe ustępy tych dzieł czytać można i słuchać w najwyższym napięciu, mając przed oczyma żywą wizję owych dni krwi i chwały.

Rok 1830 natchnął Wyspiańskiego do napisania trzech dramatów: »Warszawianki«, »Nocy Listopadowej« i »Lelewela«, w których Wyspiański wznosi się do szczytów twórczych możliwości.

To ten materiał, który kroczy w pierwszym szeregu. Nie czuję się powołanym do wyczerpania tematu, wymienienia wszystkich śladów, jakie rok 1830 w literaturze polskiej pozostawił.

Ale już choćby to, com wymienił, wystarczy, by zrozumieć, jaką rolę spełnić powinien. Jeśli nie chce spotkać się z zarzutem, nie spełnionego obowiązku niech już od dziś zaczyna myśleć, jaką drogę obrać, by dorósł swoim wysiłkiem do wielkości czynu z przed stu lat. W pierwszym rzędzie kierownicy literaccy: do roboty! do roboty! A tuż za wami reżyserzy, brać aktorską i wszyscy ludzie teatru. Twórcie dzieło!

Ograniczenie ruchu pociągów towarowych w czasie Świąt.

Minister Komunikacji, inż. Kuchn, wydał okólnik do wszystkich dyrekcji kolejowych w sprawie ruchu na kolejach w czasie świąt Bożego Narodzenia. W myśl tego okólnika w okresie nadchodzących świąt wstrzymany będzie ruch pociągów towarowych od godz. 18-ej w dniu 24 b. m. do godz. 6 (rano) w dniu 26 b. m. z wyjątkiem pociągów, przewożących pilne transporty wojskowe z ludźmi, ładunki, mogą-

ce ulec szybkiemu zepsuciu i inwentarz żywy.

Zarządzenie to ma na celu umożliwienie kolejarzom, pełniącym służbę w pociągach towarowych, spożycia wiecej wigilijnej w gronie rodziny.

Równocześnie w okólniku tym p. Minister polecił dyrekcjom przedsięwziąć odpowiednie środki w celu zabezpieczenia od kradzieży pociągów, zatrzymanych w drodze.

Rycerskie formy walki.

(Korespondencja własna »Gazety Lwowskiej«).

Paryż, 19 grudnia 1929.

Przypatrzenie się formom walki politycznej w różnych czasach i u rozmaitych narodów, byłoby z pewnością tematem bardzo interesującym i pouczającym. Nie będziemy się tu kusili nawet o nadpoczęcie tej kwestji, tak rozległej i skomplikowanej. Uтары się w tej sprawie już pewne ogólniki. Należy do nich przekonanie, w bardzo znacznym stopniu uzasadnione, o dżentelmeńskiej formie walk politycznych w Anglii, gdzie przeciwnicy mają do siebie zaufanie, a niejednokrotnie przedstawiciel jednego obozu oddaje publiczny hołd i wyrazy uznania reprezentantowi drugiego, z którym pozostaje w ostrej walce. I tak, stosunki między b. premierem Anglii, konserwatyście Baldwinem, a obecnym prezydentem ministrów i przywódcą Partji Pracy, Mac Donaldem, pełne były zawsze kurtuazji uprzejmej, a nawet życzliwej. Znany jest również fakt, że walki polityczne we Francji, zwłaszcza w okresie wyborczym, przybierają ton nieraz bardzo osobisty, aby ucihać natychmiast niemal, po dokonaniu aktu wyborczego. Wiadomo jednak również, że przeciwnicy niemal że nigdy nie wkraczają na teren stosunków osobistych, a zwłaszcza szanują uczucia i tajemnice z zakresu spraw erotycznych.

Na ten temat możnaby snuć refleksje rozliczne i długie, chodzi nam jednak w tym wypadku o konkretny

wypadek, a mianowicie o paryski dziennik rojalistyczny »L'Action Française« i jednego z dwu jego redaktorów politycznych, Leona Daudeta, syna Alfonsa Daudeta, wybitnego pisarza francuskiego w okresie realizmu i naturalizmu, autora słynnego »Tartarina z Tarasconu«, »Safo« i innych. Drugim redaktorem jest — jak wiadomo — Charles Maurras. Wśród plejady dzienników francuskich wyróżnia się »L'Action Française« tonem niezwykle brutalnym i napastliwym. Wśród licznych zaś polemistów tego dziennika i obozu, Leon Daudet przewyższa wszystkich innych gwałtownością ataków i soczystością wyrażań, pozwalających mieć dobrą opinię o żywotności 60-letniego już reprezentanta południowo-francuskiego temperamentu. Daudet nie zwykł nigdy nazywać inaczej Poincarégo, jak złośliwym karłem, Herriota, grubą baryłą, Brianda, starym sutenerem, urzędującym obecnie na nocniku, zaś b. ministra sprawiedliwości Barthou, którego darzy specjalną nienawiścią, nazywa zawsze starym zbrojcem i masochistą. Ażaki te nie są jedynie teorją. W czasie wojny, zawzięte kampanje p. Daudeta i Maurrasa przeciw »zdrajcom« i defetystom, niejednemu zaprowadziły na szafot i przed lufy plutonu egzekucyjnego.

Dziś czasy się zmieniły. W pokojowych stosunkach żyte i solidarne

grono redaktorów »L'Action Française«, którzy obkadzają się wzajemnie i reklamują z niesłychaną, iście francuską konsekwencją, stanowi wyspę odciętą od współczesnego życia, klan zwarty a odosobniony, zbiór talentów literackich i polemicznych wcale okazałych, lecz w gruncie rzeczy dla bytu republiki, zwalczanej przez nich ostro, zgola nieszkodliwy. Politycy i czytelnicy z innych obozów przypatrują się cyrkowi, produkowanemu przez »L'Action Française« bez obawy, z objawami zainteresowania, a nawet nieraz uznania dla talentu literackiego i werwy polemicznej tych elukubracji. Wszak stary Anatol France przyrównał ongi zapalczywego Leona Daudeta do butelki burgunda wylanej do nocnika.

Od dwu lat mniej więcej Leon Daudet znajduje się na wygnaniu na południowym wybrzeżu w Brukseli, gdzie zresztą, zwyczajem swoim, dobrze się odżywia, tego pije, mówi wiele i głośno, a przytem, rzecz dla Francuza bardzo charakterystyczna, wojując z całym światem i ogłaszając niemal po dwa artykuły dziennie, pracuje niezamordowanie na polu literackim, ogłaszając co parę miesięcy nowy tom powieści, rozpraw krytycznych, pamiętników i t. d., których barwność, wnikliwość i bystrość analizy pozwalają na chwilę zapomnieć, że mamy do czynienia z właścicielem jednej z najbardziej nabitych gwoździami maczugi dziennikarskiej.

Leonowi Daudetowi przywidziało się, że syn jego kilkunastoletni Filip który przed kilku laty uciekł z domu i popełnił samobójstwo, został zabity

Posiedzenie Sejmu.

Warszawa, 22 grudnia. W dalszym ciągu sobotniego posiedzenia Sejmu, po dyskusji nad wnioskami w sprawie zmiany regulaminu obrad Sejmu przystąpiono do głosowania. Izba przyjęła wszystkie poprawki, proponowane przez komisję regulaminową, odrzuciła zaś wszystkie poprawki mniejszości i poprawki wniesione podczas posiedzenia. Po przegłosowaniu wszystkich poprawek, marszałek oświadczył, że od tej chwili obowiązuje już nowy regulamin.

Z kolei przystąpiono do trzeciego punktu porządku dziennego, mianowicie do wniosku posła Sławka i kolegów z BBWR. o wybranie specjalnej komisji dla zbadania zajść w Sejmie w dniu 31 października b. r.

Poprawkę posła Polakiewicza, która proponuje, aby zamiast ostatnich dwóch ustępów, uchwalonych przez komisję, mówiących, że komisji przysługiwać będzie prawo przesłuchiwania świadków i rzeczoznawców pod przysięgą oraz prawo zwracania się do sądów o przesłuchiwanie w drodze rekwizycji, tudzież, by na żądania wszystkie władze miały obowiązek zwalniać przesłuchiwanym urzędników i oficerów od obowiązku dochowania tajemnicy urzędowej — ostatecznie zdanie brzmiało, że komisji przysługiwać będzie prawo wynikające z art. 34 Konstytucji, odrzucono.

Wniosek komisji przyjęto.

Uchwalono w końcu skład tej komisji, do której wchodzić będą: Sławek Podolski i Polakiewicz (B. B. W. R.), Barlicki, Liebermann (P. P. S.), Putek (Wyzwolenie), Chrucki (Ukr.), Czerwiniński (Kl. Nar.), Wrona (Str. Chł.).

Zamykając posiedzenie, marszałek Sejmu życzył wszystkim posłom »Wesołych Świąt«.

Umowa polsko-rumuńska.

Bukareszt, 22 grudnia. (PAT.) Minister spraw zagranicznych Mironescu i polski Minister pełnomocny Szembek podpisali dziś konwencję polsko-rumuńską w sprawie wzajemnej pomocy i opieki prawnej oraz konwencję konsularną.

przez komisarzy paryskiej policji kryminalnej. Całą swoją politykę i obraz świata oparł na tem przekonaniu. Nienawiść do Poincarégo i do Barthou dała się w tych czasach. Przyszło do procesów o zniesławienie, które Daudet przegrał, skazany został na grzywnę i więzienie. Zrazu próbował niby opierać się w gmachu »L'Action Française«, lecz w końcu — południowcy zowze są groźniejsi w słowach niż czynach — skanitułował i odwieziony został do więzienia Santé. Lecz niedługo potem zwolniony jego, zdaje się, że akademicy, zrobili kawał. Jeden z nich zatelefonował do dyrektora więzienia i, podając się za ministra spraw wewnętrznych, kazał natychmiast Daudeta wypuścić z więzienia. Rzekomy minister był bardzo niecierpliwiony i żądał natychmiastowego wykonania rozkazu. Przestraszony funkcjonariusz nie miał możliwości sprawdzenia instrukcji, gdyż wszystkie aparaty telefoniczne zajęte były przez członków »L'Action Française«. Przed więzieniem czekała taksówka i Leon Daudet zniknął. Ukrywał się przez pewien czas we Francji, pisywał codziennie z ukrycia artykuły wstępne do »L'Action Française«, przyjmował wizyty i udzielał wywiadów. Widać stąd, że policja francuska, tak krwiożercza według Daudeta, potrafi być i dobroduszną. W końcu, gdy władze, które historia ta poczęła niecierpliwie i zlekka ośmieszać, rozpoczęły energiczniejsze poszukiwania, w tym momencie Daudet, chcąc uniknąć aresztowania, schronił się do Belgii, jako na połę dobrowolny wygnaniec.

Służba pocztowa w czasie świąt.

Okręgowa Dyrekcja Poczty i Telegrafów we Lwowie komunikuje:

W dniu wigilijnym ma trwać służba okienkowa (wewnętrzna) do godz. 17-tej, wewnętrzna zaś normalnie, przyczem jednak od godz. 13-tej należy w urzędach pełniących nieprzerwaną całodzienną lub przerwana dwurazową służbę ograniczyć ilość okienek czynnych, zachowując przytem wykonywanie czynności we wszystkich działach, a zbyteczny personal zwolnić. W kancelariach urzędów pocztowych trwać urzędowanie do godz. 12-tej. Doręczanie w tym dniu ma być jednorazowe, z wyjątkiem doręczania przesyłek pośpiesznych i protestowania weksli, które ma być uskuteczniane według obowiązujących przepisów. Doręczanie w tym dniu ma się odbyć bez zaległości, celem uniknięcia nagromadzenia większej ilości materiału na 26 grudnia b. r.

Godziny służbowe w telegrafii i telefonii, w dniu wigilijnym pozostają bez zmiany. W pierwszy dzień Bożego Narodzenia ustaje w zupełności zewnętrzna służba pocztowa oraz służba doręczeń przesyłek pocztowych.

W dziale telegraficznym i telefonicznym urzędy o służbie N i N/2 są czynne bez żadnych ograniczeń, w urzędach o służbie C ogranicza się do rozmiarów służby L, a w urzędach o normalnej służbie L do pełnienia służby od 9 do 11 i od 15 do 16. W drugi dzień Bożego Narodzenia obowiązuje zewnętrzna służba pocztowa od 8 do 11 i jednorazowe doręczenie wszystkich przesyłek pocztowych, w telegrafii zaś i telefonii służba normalna.

Urzędy lwowskie o służbie wyłącznie nadawczej, będą w dniach 25 i 26 grudnia zamknięte.

DOBROBYT TWÓJ JEST ZALEŻNY OD DOBROBYTU PAŃSTWA!!!
Zapisz się sam i zapisz swoich bliskich w poczet członków Komitetu Floty Narodowej!!!

Wpłacać należy na konto czekowe P. K. O. Nr. 30 lub do Centrali Komitetu Floty Narodowej, Warszawa, Elektoralna 2 (Min. Przem. i Handlu)
Telefon: 30-34.

Od dłuższego czasu literaci francuscy prowadzą akcję, aby uzyskać dla Daudeta amnestję. W akcji tej biorą udział nie tylko prawnicy, ale i dziennikarze i pisarze z lewicy, tak ostro przez Daudeta zwalczanej. W ostatnich dniach akcja ta bardzo się rozszerzyła i gotowa przynieść na gwiazdkę Daudetowi upragniony powrót do ukochanego Paryża. Mianowicie, szereg bardzo wpływowych polityków, a m. nimi przywódca radykalni Herriot, »sentymalna i fałszywa kupa tłuszczu«, według Daudeta, i Daladier, któremu polemista rojalistyczny nadał miano »tępego i śmiesznego megalomana«, interwenjowali u prezydenta ministrów Tardieu o amnestję dla przeciwnika.

Gest to naprawdę ładny, bo rycerski i niepozabawiony ironją. Sens jego streścićby można w tych słowach: »Możesz sobie wrócić, gdyż choć masz talent pisarski, to jako polityk jesteś zupełnie nieszkodliwy, a z twoich ataków i inwektyw nic sobie nie robimy i nie mamy zgoła zamiaru poszukiwać na tobie zemsty«. Pozycja polemiczna Daudeta po powrocie będzie dopyć trudna. Mimo swej tuszy ma dowieść lekki i umysł żywy, więc niewątpliwie potrafi znaleźć zrzęcze i dowcipne polemiczne wyjście z sytuacji, w którą go wtrąciła wspaniałość polityków i pisarzy, których on jest przeciwnikiem, a którzy nie chcą go traktować na tyje poważnie, aby mu się odwzajemnić inwektywami i nienawiścią. (ski)

Z Miejskiego Muzeum Przemysłu Aystyst.

Wystawa gwiazdkowa.

Garnitury mebelków zdobnych zapomocą intarsji lub inkrustacji; batikowane szale, poduszki, szaty kościelne, narzuty i t. p.; ozdoby na drzewko, drobne cacka z drzewa i skóry; kilimy, tkaniny ludowe, pajace, lalki i hafty; ceramika i metaloplastyka — słowem wszystko, co wytwarza drobny przemysł artystyczny, znaleźć można rok rocznie na Wystawie gwiazdkowej Miejsk. Muzeum Przemysłowego.

Propagując w ten sposób wytwórczość własną, służy Muzeum z jednej strony idei podniesienia ogólnego poziomu smaku estetycznego, z drugiej zaś ułatwia nabycie przedmiotów o niewątpliwych walorach artystycznych u źródła.

Działalność ta jest bardzo ważna w naszym środowisku, gdzie z powodu lekceważenia czynników wpływających na wytwarzanie się odpowiedniej kultury artystycznej, ludność skłonna jest zadowalać się lichą tandetą.

Ekspozycje wystawowe zebrane są z trzech głównych środowisk: Warszawy, Wilna i Lwowa. Warszawski „Ład“ (Współdzielnia warsztatów tkackich) subwencjonowany przez Państwo, przedstawia swoje tkaniny lniane i kilimy, barwione zapomocą cennych, lecz w przemyśle mechani-

cznym zarzuconych, barwików roślinnych. W tkaninach tych technika i splot nici ma zadanie współdziałać estetycznie razem z kompozycją i kolorytem wiążąc się w jedną całość.

Wileński „Bazar Przemysłu Ludowego“ zaznajamia nas z oryginalną ludową wytwórczością tkacką Wileńszczyzny, na którą składają się wzorzyste materje, makaty i kilimy.

Lwów zaś reprezentuje tu grupę oddzielną: przemysł zdobniczy. Na wystawie widzimy dorobek całorocznego kursów przemysłu artystycznego urządzanych przez zarząd Muzeum. Dorobek ten przedstawia się znacznie lepiej niż roku ubiegłego. Chociaż ekspozycje mniej, jednak widać znacznie więcej inwencji w doborze tematów i przedmiotów. Poza tem skala barwna batików dość uboga roku ubiegłego, obecnie rozwinęła się i nabrała żywości. Wiele pomysłów godnych jest poparcia i rozpowszechnienia jak n. p. zdobnictwo mebli zapomocą intarsji, oraz batikowanie szat liturgicznych i makat.

Nastrój wystawy miły. Charakter gwiazdkowy podkreślają zdobne choinki. Ekspozycje znikają, gdyż Wystawy doroczne mają już ustalony markę i publiczność chętnie czyni tam swe zakupy gwiazdkowe. J. G.

Z sali koncertowej.

Egon Petri. — Wieczór Stanisława Niewiadomskiego.

Tegoroczny koncert Petriego był wyjątkowo szarmonizowany pod względem programu. Znalazły się tam wprawdzie kompozycje, należące chronologicznie do dwóch różnych epok, były to jednak epoki wewnętrznie blisko sobie pokrewne, co zewnętrznie wyrażało się już choćby w jednolitości formalnej. Scarlatti, Gluck i Mozart reprezentowali wiek XVIII z jego wloską melodyką i wyczyszczoną formą, ujętą przez Petriego w sposób mistrzowski, zarówno pod względem czysto technicznym, jak i ogólnomuzycznym. Muzykę współczesną reprezentowali Busoni, Ravel i Prokofiew. Kompozycje Busoniego, znanego też jako pianista i pionier współczesnej teorii i estetyki muzycznej, interesujące harmonicznie i pianistycznie, również zagrane były świetnie; jego Fantazja na tematy z „Carmen“, organicznie zbudowana i lśniąca wszystkimi blaskami orkiestry, daje pianście specjalne pole do popisu. Bardzo pięknie ze zróżnicowaniem możliwości najbardziej wyrafinowanych odcieni dźwiękowych, wykonał też artysta Ravela »Les jeux d'eau« i »Pavane pour une infante défunte«. Zakończenie koncertu stanowiły brawurowo zagrane etiudy Liszta według Capricciów Paganiniego, co prawda bez istotnej łączności z resztą programu pozostające i nieco niefortunnie się prezentujące na ich tle.

Ostatni Wieczór Czwartkowy Kasyna i Koła Lit.-Art. poświęcony był prof. Stanisławowi Niewiadomskiemu. Znany w kołach szerokiej publiczności lwowskiej, ze względu na swą długoletnią działalność w naszym mieście,

publicystyczną i pedagogiczną, prof. Niewiadomski przedstawił szereg swych kompozycji wokalnych solowych w interpretacji p. dr. Drexler-Pasławskiej i p. Szymonowicza, artysty opery lwowskiej oraz wygłosił odczyt p. t. »Posłannictwo krytyki muzycznej«. Interesujący ten temat, poruszony w ostatnich czasach specjalnie często na łamach prasy zarówno polskiej, jak i zagranicznej, oświetlony został przez prelegenta wszechstronnie i potraktowany z wielką znajomością rzeczy. Mówca wskazał słusznie na konieczność ogólnego i fachowego wykształcenia krytyka, na jego talent literacki i poczucie taktu, jako na najbardziej istotne warunki w zawodzie sprawozdawcy muzycznego, z drugiej zaś strony na moment jego niezależności moralnej i materialnej, któremu w czasach obecnych, u nas zwłaszcza, nie staje się zadość w sposób wystarczający, a który powinien krytykowi ułatwiać spełnianie jego zadania. Na zakończenie dołączył mówca szkic historyczny, wykazując, że w Polsce początki poważnej krytyki muzycznej sięgają połowy XIX wieku (Józef Sikorski), i nierzadko wywierała ona wpływ nawet na twórczość muzyczną (np. na Moniuszkę).

W części muzycznej zbierali oklaski p. dr. Drexler-Pasławska i p. Szymonowicz za wysoce artystyczne odśpiewanie szeregu pieśni St. Niewiadomskiego. Szkoda, że w okresie przedświątecznym publiczność nie dopisała tak licznie, jak się tego należało spodziewać ze względu na program i osoby wykonawców.

Dr. Stefania Łobaczewska.

Anglja a Sowiety.

W dzienniku „La Liberté“ Camille Aymard oddaje hold stanowczości króla angielskiego, który nie zważając na usilne próby Mac Donalda, odmówił przyjęcia Sokolnikowa, nowego ambasadora rosyjskiego w Londynie, wiadomo bowiem, że ambasadorowie składają swe listy uwierzytelniające królowi, ministrowie zaś stojący na czele poszczególnych legacji ograniczają się do doręczenia tych list premierowi. Tak było za czasów pierwszego poselstwa sowieckiego, którego szef złożył swe listy uwierzytelniające Mac Donaldowi, ówczesnemu premierowi. Obecnie poselstwo sowieckie podniesione do stopnia ambasady i ambasador sowiecki powinien złożyć królowi swe listy wierzytelne.

Wobec odmowy przyjęcia Sokolnikowa przez króla, Mac Donald stara się, według informacji „La Liberté“, o to aby król polecił ks. Walji przyjąć ambasadora sowieckiego. Aby zaś wytworzyć precedens i uszanować cząstkowość Sowiety, rząd Mac Donalda chciałby, aby przedtem ambasador Skirmunt złożył swe listy wierzytelne ks. Walji. Camille Aymard zapytuje, czy Rząd polski zgodzi się przyczynić do tej uprzejmości wobec rządu sowieckiego, tego rządu, który przygotuje otwartą wojnę przeciwko Polsce i który popełnił na terytorjum Polski tyle ohydnych zbrodni za pośrednictwem swych agentów dyplomatycznych. Powołując się na ogłoszone w „Matin“ rewelacje Biesiedowskiego b. radcy ambasady sowieckiej w Paryżu, o zamierzonych przez agentów dyplomatycznych rządu sowieckiego zamachach na osobę Marszałka Piłsudskiego, Camille Aymard oświadcza, że widząc z tego, na czem polega działalność poselstw sowieckich wśród narodów, które popełniły błąd ich uznania. Zrozumiałem jest, zaznacza autor w zakończeniu, że król angielski, który jest w posiadaniu tajnych raportów o działalności Sowiety zagranicą, odczuwa pewien wstręt do przyjęcia ich w swym kraju i do podania ręki przedstawicielowi morderców swego króla, Mikołaja II. (P. A. T.)

Opieka nad podróżującą młodą kobietą w Polsce.

Na terenie całej Polski czynna jest spora liczba misyj dworcowych, organizowanych przez instytucje społeczne, które ściśle współpracują w zakresie opieki nad podróżującą kobietą z Polskim Komitetem Walki z Handlem Kobietami i Dziećmi.

W Warszawie misje takie znajdują się na dworcach: Głównym, Wschodnim, Gdańskim i Wileńskim, w Białymostku w Seminarjum Nauczycielskim (zarząd — p. Pacewiczówna); w Lublinie — Tow. Ochrony Kobiet, Rynek 17; we Lwowie — Katolicki Związek, Plac Kapitulny 2; w Kowlu — p. Królewska, Dem Kolejowy; w Kaliszu — p. Jurszówna, ul. Babiny 9; w Częstochowie — Two Ochrony Kobiet, ul. Stara 9; w Baranowiczach — p. Laymanowa, Dom Kolejowy; w Grodnie — Tow. Ochrony Kobiet, Zielona 7; w Tczewie — red. Pawlikowski, Kościuszki 21; w Radomiu — Two Och. Kobiet, Piłsudskiego 14; w Krakowie — Katolicki Związek, Rynek Gł. 1; w Gdańsku — Misja Portowa, p. Zalewska, Holzgasse 7; w Wilnie p. Lewakowska, Ostrobramska 6, w Poznaniu — Two Och. Kobiet, Odkok 3; w Łodzi — Two Och. Kobiet, Piotrkowska 104-a; Ostrów — Opieka Dworcowa; Rawicz — p. Chmielowska, Zbąszyń — p. Kryzanowa; Kielce — Two Och. Kobiet, Szeroka 8; Katowice — Opieka Dworcowa, Plac Marjański 4.

Rozporządzenie Ministra Prystora.

Minister pracy i opieki społecznej p. Aleksander Prystor, dla upamiętnienia w sercach dzieci rocznicy odzyskania niepodległości, zarządził, aby gwiazdka tegoroczna w zakładach opiekuńczych była obchodzona uroczystej, aniżeli w latach ubiegłych.

W tym celu, jak donoszą z Wilna, nadeszła tam z Ministerstwa pracy i opieki społ. suma 5000 zł. do podziału między instytucje, opiekujące się dziećmi i młodzieżą.

Dla zadokumentowania szczerzej serdecznej opieki ze strony Rządu, Mi-

nister Prystor nadesłał na ręce przełożonych zakładów życzenia świąteczne dla dzieci, zalecając dążyć do miłości dla wszystkich, co polskie, oraz część dla bohaterów, którzy wolność Ojczyzny wywalczyli.

Warszawa, 22 grudnia. (P. A. T.) Minister Pracy i Opieki Społ. przeznaczył 80.000 zł. dla wszystkich Województw i Komisarjatu Rządu m. Warszawy na urządzenie gwiazdki dla biednej dzieci i 60.000 zł. na ciepłą odzież dla dzieci repatriantów.

KRONIKA

Grudzień 23 Poniedziałek	KALENDARZ Rz.-kat. Wiktorji Gr.-kat. Miny Wschód słońca g 7 m 43 Zachód " " 15 " 25 Długość dnia g 7 m 36
---------------------------------------	---

LWOWSKA

TEATR WIELKI

Poniedziałek, 23 grudnia, o godz. 7:30: „Eros i Psyche“ (Tani dzień — ceny zmniejszone.)

Dzisiaj tani dzień w Teatrze Wielkim. Po cenach najniższych dany będzie piękny dramat J. Żulawskiego „Eros i Psyche“, w doskonałym wykonaniu całego zespołu lwowskiego dramatu.

Najbliższą nowością w dziale lekkiej muzyki będzie Rewija W. Raorta pt. „Jak się bawić, to się bawić“, która ukaże się w Teatrze Wielkim w Noc Sylwestrową o godz. 11-tej.

TEATR MAŁY

Poniedziałek, 23 grudnia teatr zamknięty.

Dzisiaj Teatr Mały zamknięty z powodu próby ostatniej nowości Francka „Karol i Anna“.

„Karol i Anna“, jedna z najgłośniejszych sztuk niemieckich teatrów, młodego, utalentowanego autora Francka ukaże się wkrótce w Teatrze Małym.

TEATR REWIJI „GONG“

Poniedziałek, 23 bm., godz. 7:30 i 9:30: „Lwów w nocy“.

Rewija przebojowa p. t. „Lwów w nocy“ grana będzie przez wszystkie dni świąteczne aż do Nowego Roku włącznie. Codziennie dwa przedstawienia, o 7:30 i 9:30 wieczorem. — Dnia 31 bm. daną będzie nadprogramowo o godz. 11:30 w nocy rewija Sylwestrowa p. t. „Szalona Noc Sylwestrowa“ z udziałem całego zespołu. — W środę, 26 bm., drugi dzień świąt, czwarty poranek rewijowy o godz. 12 w poł. Daną będzie rewija p. t. „Bawmy się“. — Bilety na te wszystkie przedstawienia do nabycia wcześniej w kasie kina „Kopernik“.

REPERTUAR KINOTEATRÓW:

APOLLO: „Arka Noego“, w gł. roli Dolores Costello i George O'Brien.

CASINO: Leon Chaney jako „Bicz Boży“.

CHIMERA: „Tajemnica panny Mary“.

COLOSSEUM: „Herszt bandy potępieńców“ i „Rycerze ognia“.

FATAMORGANA: „Człowiek z tłumem“.

GRAZYNA: „Ludzie podziemi“.

KOPERNIK: „Oblawa“.

LEW: „Arka Noego“, w gł. roli Dolores Costello i George O'Brien.

LUNA: „As-Caro“.

MARYSIENKA: „Oblawa“ (Życiowe rozbitki).

OAZA: „Jedna noc w Londynie“.

PALACE: Dwa filmy dźwiękowe: „New Jork w nocy“ i „Czterech djabłów“.

Z Kasyna i Kola Literackiego Artystycznego we Lwowie. Kasyno i Kolo Literacko-Artystyczne zaprasza Członków do wzięcia udziału we „Wspólnym Oplatku“ w dniu 24 grudnia br. o godzinie 12:30 w południe. Lista wyłożona w kancelarii.

Okręgowy Związek Legionistów Polskich we Lwowie urządza w dniu 31 bm. w sali własnej, przy ul. Gródeckiej 69, I p. Wielką Rewiję Maskową w Noc Sylwestrową. Początek o godz. 21. Wstęp tylko za zaproszeniami, które wydaje sekretariat Związku w godzinach wieczornych. Muzyka wojskowa. Bufet obficie zaopatrzone.

Lwowskie Tow. śpiewacze „Harfa“ urządza 31 bm. o godz. 21 zebranie towarzyskie w sali Czytelni Katolickiej przy ul. Piekariskiej 28, na które zaprasza wszystkich członków i sympatyków.

Otwarcie ślizgawki. Lwowskie Tow. Łyżwiarские komunikuje, że otwarcie toru łyżwiarzkiego przy ul. Pełczyńskiej 53 nastąpi w poniedziałek, 23 bm. o godz. 15-tej, o ile sprzyjające warunki atmosferyczne będą trwały nadal.

Stypendja fundacyjne. Tymczasowy Wydział Samorządowy w likwidacji we Lwowie ogłosił konkurs na wakujące stypendja fundacyjne z terminem do wnoszenia podań do dnia 31 stycznia 1930 r. Warunki otrzymania stypendjów z poszczególnych fundacji podane w ogłoszeniach konkursu, udzielonych Rektorem szkół akademickich i dyrekcjom miejskich szkół średnich, oraz zamieszczone na tablicy ogłoszeń Tymczasowego Wydziału Samorządowego w likwidacji (pl. Smółki 3).

Ceny ryb. Zarząd król. stoł. m. Lwowa ustalił w okresie przedświątecznym następujące ceny ryb: Cena 1 kg karpia nie może przekraczać 5 zł., szczupaka 6,50, lina 5.—, karasia i leszcza 4 zł.; 1 kg ryb drobnych 3 zł. Ryby śnieg: 1 kg karpia 4,20, szczupaka 5,50, lina 4,50. Handlarze sprzedający ryby powyżej tych cen, będą pociągnięci do odpowiedzialności karnej. — Wczoraj notowano następujące ceny za artykuły żywności:

Mleko świeże 45—50 gr., jaja 23—26 gr., masło deserowe 6,40, świeże ośleńkowe 6.—, sonec 5,60, ser 1,60 do 2,40, śmietana 1,80 do 2.—, soczewica 70 gr., fasola 90 gr., ziemniaki 12 groszy, marchew 15, buraki 20 gr., kapusta świeża 45—55, kiszona 40 gr., cebula 20, czosnek 1,50, owoce świeże 1,80 do 2,40, sliwki suszone 2,40 do 2,80, marmelada 2 zł.

Ruch tramwajów elektrycznych. We wtorek, dnia 24 grudnia b. r. jako w dzień wigilii Bożego Narodzenia, rozjazd ostatnich tramwajów z Wąłów Hetmańskich nastąpi o godz. 18 (ośmnastej) do wszystkich końcowych stacyj, poczem tramwaje zajeżdżają do wozowni. — We środę, dnia 25 grudnia, jako w pierwszy dzień Bożego Narodzenia, tramwaje kursować nie będą. — Dnia 26 grudnia tramwaje kursują normalnie.

STOLECZNA

Bankiet na cześć radcy handlowego dr. A. Menotti Corviego. W dniu 18 b. m. odbył się w salonach Hotelu Europejskiego bankiet, urządzony przez Izbę Handlową polsko - italską w Warszawie, na cześć dr. Antonio Menotti Corviego, rady handlowego ambasady włoskiej w Warszawie z okazji 10-lecia jego działalności dyplomatyczno-gospodarczej w Polsce. Udział w tym bankiecie wzięli: ambasador królestwa Italji p. hr. Martin Franklin, członkowie ambasady, przedstawiciele Rządu z p. Wiceministrem dr. Franciszkiem Doleżalem, przedstawiciele sfer gospodarczych, członkowie Izby handlowej polsko - italskiej, kolonja italska oraz przedstawiciele prasy stołecznej. W czasie bankietu, przemówienia, nacechowane serdecznością, w których podnawiano zasługi dr. A. Menotti Corviego dla sprawy zbliżenia gospodarczego polsko - italskiego, wygłosili: Franciszek Radziwiłł, prezes Izby handlowej polsko - italskiej, Wice-

minister dr. Franciszek Doleżał imieniem Rządu polskiego, dyrektor Izby handlowo-przemysłowej w Warszawie Stanisław Wartalski w im. sfer gospodarczych, dyr. Renato Samblich, wiceprezes Izby handlowej polsko - italskiej im. kolonji italskiej. W odpowiedzi na te przemówienia, dr. A. Menotti Corvi dziękował za wyrazy szczerego uznania, jakie go spotkały ze strony Rządu polskiego oraz społeczeństwa i zapewnił, że nadal nie będzie szczędził wysiłków, celem prowadzenia akcji na rzecz zbliżenia gospodarczego polsko - italskiego. Uroczystość ta została zakończona pięknym przemówieniem okolicznościowym ambasadora królestwa Italji.

Z okazji tej uroczystości Izba ofiarowała dr. Menotti Corviemu upominek i publikację książkową, poświęconą jego działalności, w której na temat jej znaczenia i zasług jubilata zabrało głos około 20 wybitnych przedstawicieli Rządu, sfer gospodarczych, naukowych i prasy.

Gwiazdka dla żołnierzy K. O. P. Korpus Ochrony Pogranicza rozesał na strażnice w prezencie gwiazdkowym dla żołnierzy, którzy mają najzdłuższą służbę w ochronie naszych granic, cały szereg gramofonów z płytami, oraz kilkadziesiąt radioaparatów Marconiego.

Zjazd meljoracyjny. W pierwszych dniach stycznia 1930 r. odbędzie się w Ministerstwie Reform Rolnych dwudniowy zjazd naczelników wydziałów meljoracyjnych i budownictwa, oraz kierowników referatów meljoracyjnych wszystkich Okręgowych Urzędów Ziemijskich. Zjazd ten zwołany zostanie w związku z zakończeniem sezonowych robót meljoracyjnych i ma na celu omówienie całokształtu spraw, związanych z meljoracją.

Napad rabunkowy przy ul. Tarnowskiego.

Elżbieta Olańska, zamieszkała przy ul. św. Marka 8, zawiadomiła wczoraj Komisarjat Policji, że przechodząc późnym wieczorem ulicą Tarnowskiego obok kamienicy Nr. 80, napadnięta została przez jakiegoś nieznanego opryszka, który wyrwał jej z rąk torbękę zawierającą legitymację urzędową, papierosnicę, pęk kluczy, pugilares z kwotą 7 zł. i inne drobne rzeczy, poczem zbiegł w niewiadomym kierunku. Policja prowadzi w tej sprawie dochodzenia.

Ujęcie szajki złodziejskiej.

W Radziechowcie grasowała od dłuższego czasu szajka rzeźwisków, która dokonała szeregu większych i mniejszych kradzieży. Po dłuższych dochodzeniach policja wpadła na trop włamywaczy i unieszkodliwiła całą szajkę, osadzając jej członków w are-

stach. Ujęci zostali: Fryderyk Borg, uczeń ślusarski, lat 20, Tad. Piotrowicz, lat 16, Karol Kuciewicz, lat 20. Wreszcie przytrzymano w aresztach paserów Naftalego Eckera, Józefa Markusa, Zallela Halperna, Fr. Patyka i Pawła Ochotę.

Napad bandycki na atletę.

Zawodowy atleta Dymitr Dawideńko, produkował się w piątek w w Tarnopolu. Po produkcji Dawideńko powracał do swej wsi rodzinnej Czystylowa, pow. Tarnopol i w drodze napadnięty został przez zamaskowanych osobników, którzy pobili go do nieprzytomności. Następnie bandyci zrabowali mu 32 dol. i 125 zł., poczem zbiegli.

Policja aresztowała niejakiego Wasyla Danyluka, którego przy konfrontacji uszkodzony atleta rozpoznał jako jednego ze sprawców.

Ujęcie sprawców włamania

Do agencji pocztowej w Nastasowie pow. Tarnopol dokonano onegdaj włamania, o czym już donosiliśmy. Władze policyjne, po przeprowadzeniu energicznych dochodzeń w tej sprawie ujęły wkrótce sprawców w osobach Fr. Sawicza, kowala i St. Schillera, zarobnika. W czasie rewizji znaleziono u Sawicza 48 dol., 50 franków i 100 zł. pochodzących z kradzieży, a ponadto rzeczy, zakupione za skradzione pieniądze. Obu włamywaczy odstawiono do więzienia Sądu Okr. w Tarnopolu.

Rabunek w czasie gry w karty.

W czasie gry w karty w Chorostkowie obok Kopyczynie jeden z uczestników, niejaki Antoni Siewruch uderzył lampą naftową współuczestnika gry Jerzego Stronkę. — Wskutek uderzenia Stronka został raniony w w głowę i zemdlął. W czasie tego Siewruch dokonał rabunku 160 zł., poczem zbiegł. Powiadomiona o tem policja aresztowała rabusia i osadziła go w więzieniu. — Przy rewizji znaleziono przy nim zrabowane pieniądze.

ZAGRANICZNA

PRAGA. Biała flaga na gmachu aresztu policyjnego w Pradze. Przed kilku dniami na gmachu aresztu policyjnego w Pradze wywieziono została biała flaga. Wywołało to niemałą sensację wśród przechodniów ulicznych, którym w ten sposób (według praktykowanego tu zwyczaju) dano do zrozumienia, że w areszcie policyjnym niema ani jednego aresztanta. W stolicy Czechosłowacji wywieśnienie białej flagi na gmachu aresztu policyjnego należy do rzadkości, gdyż w mieście milionowym wypadki pozbawiania wolności podejrzanych obywateli są oczywiście na porządku dziennym. To też dzień 17 grudnia r. b. kiedy nad bramą aresztu policyjnego powiewała biała flaga, był dla Pragi dniem poniekąd historycznym.

Ostatnie wiadomości z miasta.

ZASTAWA SREBRNA WARTOŚCI 6.000 ZŁ. padła wczoraj lupem włamywaczy. Mianowicie do mieszkania Augusta Łozińskiego przy ul. Batorego 38 dostali się nieznani sprawcy i skradli dużą tacę srebrną, 6 noży i widelców, 7 łyżeczek srebrnych i t. d. oraz futro męskie.

USIŁOWANE WŁAMANIE. Właściciel wędliniarni przy ul. Halickiej 18 Stanisław Konopacki doniósł policji, że do sklepu jego usiłowali włamać się nieznani sprawcy. Zostali oni jednak spłoszeni przez dozorczynię powyższej realności i zbiegli w niewiadomym kierunku. W momencie, gdy sprawcy uciekali, przytrzymano stojącą przed sklepem na ulicy Sabinę Korneusz, ekspedjentkę sklepową Konopackiego, która jest podejrzana o współudział w powyższym włamaniu.

PRZEDŚWIĄTECZNA KRADZIEŻ. Policji doniesiono, że do sklepu przy pl. Kapitulnym 3 włamali się nieznani sprawcy i skradli większą ilość czekolady wartości ok. 1.200 zł.

KRADZIEŻE. Do mieszkania Józefy Lisiewicz przy ul. Pijarów 9 włamali się nieznani osobnicy

skradli rzeczy na szkodę właścicielki mieszkania oraz jej sublokatora Marcina Pasińskiego ogólnej wartości 570 zł. — Henryka Teicherowa zamieszkała przy ul. św. Anny 7 doniosła policji, że z mieszkania jej skradziono płaszcz krymski wartości 100 dolarów. — Zygmunt Człowiekowski zamieszkały przy ul. Kościuszki 16 doniósł policji, że do mieszkania Jadwigi Teszkowskiej w tejże realności dostał się złodzieje. Co zostało skradzione i jaka powstała szkoda narazie stwierdzić nie zdołano, gdyż właścicielka mieszkania przebywa na prowincji. — Samuel Sperber, magazynier w składzie drzewa Atona Eichlera przy ul. Bogdanówka 21 doniósł w Komisarjacie policyjnym, że nieznani sprawcy dostawczy się przez parkan do powyższego składu po otwarciu wytrychem kancelarii, skradli stamtąd ubranie, płaszcz, bieliznę oraz inne drobne rzeczy wartości 580 zł. poczem tą samą drogą zbiegli.

ARESZTOWANIA. Dziś ujęci zostali przez policję: Piotr Felsztyński, terminator kowalski za kradzież narzędzi kowalskich na szkodę swego majstra Antoniego Kusaka zamieszkałego na Bogdanówce. — Wiktor Piwo za kradzież kurtki oraz butów na szkodę Stanisława Piska. — Mieczysław Markowski oraz Jerzy Kinda poszukiwani przez wydział śledczy za oszustwo. — Julja Markocińska za kradzież portfela na szkodę Piotra Barabana.

OBŁAWA POLICYJNA. Policja przeprowadziła wczoraj obławę w śródmieściu w wyniku której zatrzymano cały szereg osób nieposiadających miejsca zamieszkania i bez zajęcia za włośćogostwo.

PRZYTRZYMANIE AWANTURNIKÓW. Edward Jusków oraz Leopold i Anna Jusków wreszcie Marja Kowalska osadzeni zostali w aresztach za gwałt publiczny dokonany na osobach funkcjonariuszy policji w czasie doprowadzania ich do Komisarjatu.

Interesująca książka.

(Antoni Kurka: »Dzieje i tajemnice lwowskiej policji z czasów zaboru austriackiego 1772—1918«. Stron 88. Skład główny w Księgarni Gubrynowicza i Syna we Lwowie.)

Autor, który pracował przez 30 lat w lwowskiej dyrekcji policji, miał możność dokładnego zaznajomienia się z organizacją i działalnością oraz losami tej instytucji. Ujął pracę na podstawie materiałów i własnych zapisków w następujące rozdziały:

Okres pierwszy (od 4. X. 1772 do 9. XII. 1848 r.): Służba policyjna przed utworzeniem dyrekcji policji. Utworzenie dyrekcji policji i jej organizacja. Utworzenie wojskowej straży policyjnej. Zakres działania dyrekcji policji. Rejon policyjny i ilość mieszkańców. Komisaryjaty policji w Galicji i Bukowinie, które podlegały lwowskiej dyrekcji policji. Sposób wykonywania służby policyjnej. Zniesienie dyrekcji policji i przekazanie agend policyjnych Magistratowi. Korespondencja gubernium z władzami wiedeńskimi w sprawie zniesienia dyrekcji policji przez hr. Agenora Gołuchowskiego bez upoważnienia tych władz. Służba policyjna w czasie wojen napoleońskich.

Okres drugi (od 9. XI. 1848 do 31. VIII. 1852 r.): Utworzenie we Lwowie starostwa grodzkiego i jego organizacja. Straż gminna (Munizipalwache). Zakres działania starostwa grodzkiego (tymczasowy). Reorganizacja starostwa grodzkiego po zniesieniu stanu obłężenia. Zniesienie starostwa grodzkiego.

Okres trzeci (od 31. VIII. 1852 do 1. IX. 1914 r.): Ponowne utworzenie we Lwowie dyrekcji policji, jej organizacja i zakres działania. Cywilna straż policyjna, późniejszy korpus agentów policyjnych. Oddział konny straży wojskowo-policyjnej. Język polski w urzędowaniu władz policyjnych w Galicji i odniemczenie dyrekcji policji. Wyjazd dyrekcji policji ze Lwowa z powodu inwazji rosyjskiej.

Okres czwarty (od 1. IX. 1914 do 1. XI. 1918 r.): Zorganizowanie służby policyjnej we Lwowie po inwazji rosyjskiej. Sposób wykonywania służby policyjnej i działalność po inwazji rosyjskiej.

Szczególnie ciekawe są materiały z okresu roku 1848 w związku ze zniesieniem przez zastępcę gubernatora hr. Agenora Gołuchowskiego dyrekcji policji bez porozumienia się z władzami wiedeńskimi i przekazania sprawowania policji Magistratowi.

Dziękuję to powinno się znaleźć w ręku każdego interesującego się przeszłością Lwowa.

GEORGE GOODCHILD. 75)

Czarna Orchidea.

Rozdział XXVIII.

TAJEMNICA MURCHESONA!

W dwie minuty później weszła służąca. Tajemnicze zniknięcie trzech ludzi jak również błądność Teresy zrobiły na niej widoczne wrażenie.

— Jeden pan chce się z panią widzieć — wyjąkała. — Powiada, że go pani czeka.

Teresa otworzyła usta, z których nie wyszedł żaden dźwięk.

— Poproś go tutaj — rzekł Carson.

— Dobrze, proszę pana.

W progu stanął człowiek, będący sprawcą tylu smutków i udręczeń! Widok Carsona, którego nie spodziewał się tu zobaczyć, napelniał go wielkim zdumieniem. Ale zdumienie jego było niczym w porównaniu do wrażenia, jakie on sam zrobił na obecnych w pokoju osobach. Wyglądał bowiem na ruinę swej dawnej postaci. Twarz miał pokrytą okropnymi bliznami, a ubranie zwisało się z niego w brudnych łachmanach. Lewa ręka

„Raj polarny“.

Sensacyjne odkrycie w krainie wiecznego lodu.

Największą sensację w Danji i wielkie zdarzenie dla całego świata nauki stanowi niespodziewany wynik ekspedycji, jaką przedsięwziął do Grenlandji jeszcze przed dwoma laty znakomity duński uczonec, prof. Alwing Peterson.

Powróciwszy obecnie, Peterson opublikował raport, zdający sprawę z imponującego odkrycia.

Przedmiotem badań jego ekspedycji była t. zw. zatoka Scoreby. Jest to fiord, który wdziera się na głębokości przeszło 40 kilometrów w stały ląd Grenlandji.

Do terenu zetknięcia się tego, wiecznym lodem skutego fiordu z podbiegunowym lądem stałym, jeszcze nikt nigdy nie dotarł. Uczynił to pierwszy Peterson i jego towarzysze.

I oto na owym »hinterlandzie« zatoki Scoreby, na terytorjum które było uważane i oznaczane na mapach jako ziemia wiecznych lodów, nie zasługująca na żadną uwagę, oczom bohaterów badaczy ukazała się wspaniała kraina stepowa o niesłychanie bogatej florze i faunie. Podobnego zakątku nigdzie indziej w Grenlandji niema i nikt go sobie tam nie wyobrażał. Ujrzeni nagle podróżnicy przed sobą olbrzymie pola kwiatów i gaje drzew karłowatych a na żyznych terenach dziesiątki tysięcy białych wil-

ków, lisów polarnych i przeróżnej innej cennej zwierzyny myśliwskiej, której istnienia nikt tam nie podejrzewał.

Wielka przestrzeń wód fiordu u brzegów tego lądu jest najzupełniej wolna od lodów. Przebywały tam masy niedźwiedzi polarnych, przedewszystkiem zaś samice z młotami.

Niespodziewanie odkryta oaza podbiegunowa — stwierdza raport Petersena — jest owym od dziesiątek lat bezskutecznie poszukiwanym terenem rozmnażania się polarnych niedźwiedzi. Jest to także teren rozmnażania się fok, — basen zaopatrujący całą Grenlandję w te zwierzęta.

Ponadto w odkrytym przez siebie podbiegunowym »raju« Petersen stwierdził obecność wielkich ilości europejskich wróbli, zupełnie niespotykanych we wszystkich innych częściach Grenlandji.

Wreszcie w bezpośrednim sąsiedztwie tego raju odkryła ekspedycja Petersena bardzo okazałe pokłady węgla kamiennego na minimalnej głębokości i wskutek tego niezwykle łatwe do eksploatacji.

Raport Petersena wywołał oczywiście olbrzymie wrażenie. Jak donosi prasa zagraniczna, w Danji opracowany już jest projekt kolonizacji tej oazy wśród kraju wiecznych lodów.

Pomysłowy wydawca.

Ażebym przeczytać jakiś romans kryminalny w całości — potrzeba nie tylko wiele dobrej wiary, ale i zdolności opanowania w sobie wzmagać się coraz uczucia zaciekawienia, t. zn. trzeba umieć doczytać książkę do końca i nie zaglądać przed czasem do rozdziału końcowego — gdyż przez to traci się chęć do dalszego czytania. Jest przecież wielu takich ludzi, którzy już po przeczytaniu pierwszych dziesięciu stron książki usiłują odgadnąć »kto jest mordercą« — a sprawdziwszy to w rozdziale końcowym — odrzucają książkę, jako nudną i nieciekawą.

I oto niedawno głośny angielski wydawca romansów kryminalnych, Jerzy Harper, zapomocą niezwykle pomysłowego środka, postanowił położyć temu kres i zahamować nieco zbyt rozbijałe instynkty śledcze swoich czytelników. Wydał mianowicie osobną serję romansów kryminalnych, w których poprostu brakowało roz-

wiązania, t. zn. wyjawienia »kto popełnił zbrodnię«.

Jednakże pomysłowy wydawca do każdej książki dołączał zakończone powieści w zapieczętowanej kopercie — i oświadczał kupującemu, że jeżeli rozwiązanie go nie interesuje albo je sam odgadnie — i nie zechce koperty utworzyć — może po przeczytaniu zwrócić książkę, a otrzyma pieniądze z powrotem. Bowiemy uczciwy wydawca, pan Jerzy Harper, uważał, iż jest rzeczą niegodną brać pieniądze za książkę, która nie potrafi zainteresować czytelnika.

Jakiż był tego skutek? Po odbiór pieniędzy z zapieczętowaną kopertą — nie zgłaszał się nikt. Każdy był ciekaw końca i... otwierał kopertę. W ten sposób wszystkie książki okazały się ciekawe, czytelnicy je czytali, a wydawca miał powodzenie.

tkwiła w bocznej kieszeni, przez którą rysował się kształt haka.

— Perry! — krzyknęła przeraźliwie Teresa.

— A on co tu robi? — syknął nowoprzybyły. — Napisałem przecież, że chcę się widzieć tylko z tobą.

— Już jej więcej samej nie zobaczysz — odrzucił Carson. — Przechowaj się, bratku. Dowiedzieliśmy się twojej tajemnicy.

— Rad będę, jeżeli nas zostawisz samych — warknął Dixon. — Poczuj się ty, u diabła, wtrącasz w nasze sprawy? Jakiem prawem?

Carson obrzucił Teresę szybkim spojrzeniem i zauważył, że łamie się w niej niedawne postanowienie. Nie mogła pozostać obojętna na nędzę, bijącą ze zmaltretowanej postaci kaleki. Przechował, że zechce go ostrzec przed groźbą niebezpieczeństwem i dotknął jej ręki, aby temu przeszkodzić.

— Perry! — krzyknęła nagle. — Uciekaj... uciekaj!

Teraz wystąpił Murcheson. Wyszedł z za firanki z pistoletem w ręku.

— Ręce do góry, Dixon!

Dixon obrócił się w jego stronę i ujrzał wycelowaną lufę podniesionej broni. Z kocią zwinnością dał nurka pod rękę inspektora i pochwycając

go za kostkę u nogi, powalił z hukiem na podłogę. W następnej chwili już był koło okna. Policjant, ukryty za parawanem odepchnął mebel i strzelił naoslep. Rozległ się brzęk tłuczonego szkła i Dixon wyskoczył do ogrodu.

— Za nim — ryknął Murcheson.

Otworzył drzwi i zawołał na czatownika z korytarza. Rozległ się tupot nóg w hallu i zatrzaśnięcie drzwi frontowych. Przez kilka minut panowała cisza, poczem od strony ogrodu huknęły dwa strzały.

— Och! — jęknęła Teresa.

— Murcheson znów pokpił sprawę — syknął Carson. — Idź do swego pokoju, kochanie. W razie czego, każę cię poprosić.

Wyprowadził ją do hallu i na korytarz. Wracając, spotkał służącą, oszalałą z trwogi. Uchwyciła się kurczowo jego ramienia.

— Odwagi! — szepnął. — Już po wszystkim. Idźcie do pani.

Otworzył drzwi frontowe i wyszedł na podjazd. Policji nie było ani śladu. Zagryzł w irytacji wargi. A więc wszystkie udręczenia tego wieczoru poszły na marne, chyba, że Murcheson jest sprytniejszy, niż się to może wydawać. Nie wiedział, co ze sobą

Sukces baletmistrza polskiego w Szwecji.

W trzecim roku swej bytności w Stockholmie baletmistrz Opery królewskiej p. Jan Ciepłiński odniósł podczas ostatniej premiery baletowej wielki sukces. Cała prasa stockholmska nie szczędzi słów uznania p. Ciepłińskiemu pisząc m. i. w dniu 15 grudnia:

Dagens Nyheter: Balet stockholmski znajduje się obecnie na szczycie sztuki i p. Ciepłiński włożył doń wiele pracy i cała kompozycja baletu doskonała mu się udało.

Svenska Dagbladet: Stylizowane kompozycje polskiego baletmistrza opery królewskiej p. Ciepłińskiego miały nadzwyczajny charakter bajki. Cała choreografia była jednym słowem wspaniała.

Nya Dagligt Allehanda: P. Ciepłińskiemu należy się specjalne uznanie za kompozycje baletowe.

Wiadomości sportowe.

ŁTSG.—OGNISKO 3:2 (0:1).

Łódź. W dniu wczorajszym ukończone zostały tegoroczne rozgrywki o wejście do Ligi zawodami ŁTSG. — Ognisko rozegranymi w Łodzi i zakończonymi zwycięstwem Łódzian w stosunku 3:2 (0:1). Zawody były bardzo ciekawe i wykazały zupełną równość drużyny wileńskiej. — Bramki dla zwycięzców strzelili Milde, Herbstreich i Franzmann, dla Ogniska Wasilewski I i Wasilewski II. W konsekwencji powyższego wyniku wchodzi do Ligi definitywnie Łódzkie Towarzystwo Gimnastyczne Sportowe. Tabela rozgrywek o wejście do Ligi przedstawia się następująco:

1) ŁTSG. 6 gier, 10 pkt. st. br. 20:13.

2) Lechja 6 gier, 8 pkt. st. br. 17:11.

3) Naprzód 6 gier, 6 pkt. st. br. 18:13.

4) Ognisko 6 gier, 0 pkt. st. br. 6:25.

POLONJA AMERYKAŃSKA NA RZECZ OLIMPIJADY.

Związek narodowy polski w Chicago wyasygnował 1.000 dol. na przedwstępne prace, związane z Olimpiadą, która odbędzie się w 1932 r. w Los Angeles. Specjalny komitet propagandy i prasy będzie w najbliższym czasie wybrany przez zarząd Związku, celem poczynienia pierwszych kroków przygotowawczych do tych światowych zawodów.

zrobić, ale w końcu zdecydował się zostać do powrotu policji.

Upłynęła godzina i rozległo się pukanie do drzwi frontowych. Poszedł sam otworzyć. Wszedł inspektor, umazany błotem od stóp do głów i najwidoczniej bardzo z siebie zadowolony. Carson poprosił go do stołowego pokoju, ciekaw usłyszeć, co się stało.

— Przyszedłem uspokoić państwa — zaczął policjant. — Na Jowisza, co to był za spryciarz. Nie spodziewałem się takiej sztuczki.

— Złapaliście go?

— Złapaliśmy, owszem, ale umarłego.

— Więc on nie żyje!

— Rogers postrzelił go w ramię. Gdyby nie to, byłby nam uciekł. Schował się w lesie, za ogrodem i powalił Rogersa pałą. Byłby powalił i mnie, ale zdążyłem przedtem strzelić. Nie chciałem go zabić. Cóż, kiedy kula poszła w płuca. Psiakrew!

— Chyba dobrze się stało?

— Dla niego może lepiej, ale ja chciałem go jeszcze wy badać! Nie rozumiem wszystkiego. Śmierć nastąpiła prawie momentalnie.

C. d. n.

